

Outakoski Heidi

Lähettäjä: Taivalkoski Kunta Taivalkosken kunta <Taivalkoski.Kunta@taivalkoski.fi>
Lähetetty: torstai 4. kesäkuuta 2026 14.06
Vastaanottaja: Pohde Kirjaamo
Aihe: Taivalkosken kunnan oikaisuvaatimus Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen aluehallitukselle
Liitteet: Taivalkosken kunnan oikaisuvaatimus Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen aluehallitukselle 4.6.2026.pdf
Luokat: Kirjaaminen kesken; Kiireellinen

Hei!

Liitteenä Taivalkosken kunnan oikaisuvaatimus Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen aluehallitukselle.

Toimeksi saaneena

Susanna Soudunsaari
asianhallintasihteeri
Taivalkosken kunta
Hallintopalvelut
Jokijärventie 2 A, 93400 TAIVALKOSKI
Puh. 040 860 8960
susanna.soudunsaari@taivalkoski.fi

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen aluehallitus
kirjaamo@pohde.fi

Viite: Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen toimialuejohtaja, perhe- ja sosiaalipalvelut ja OYS Psykiatria Leena Mämmi-Laukan 19.5.2026 hyväksymä yleishallinnollinen päätös PPHVAno-2025-3205 koskien Taivalkosken ryhmäkoti Sinikello -vastuuyksikön ja Kuusamo ryhmäkoti Mielentupa -vastuuyksikön lakkauttamista.

Asia: **Taivalkosken kunnan oikaisuvaatimus**

1. Vaatimus

Taivalkosken kunta vaatii, että

- 1) toimialajohtaja Leena Mämmi-Laukan 19.5.2026 tekemä päätös PPHVAno 2025–3205 koskien Taivalkosken ryhmäkoti Sinikello -vastuuyksikön ja Kuusamo ryhmäkoti Mielentupa -vastuuyksikön lakkauttamista kumotaan
- 2) asia palautetaan uudelleen valmisteluun
- 3) asian täytäntöönpano keskeytetään siihen asti, kunnes asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

2. Asian taustaa

Palvelualuejohtaja Mirva Salmela on esittänyt 19.5.2026 Taivalkosken ryhmäkoti Sinikello -vastuuyksikön (P2669) ja Kuusamon ryhmäkoti Mielentupa -vastuuyksikön (P3490) lakkauttamista 31.10.2026 mennessä, jonka Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen toimialuejohtaja, perhe- ja sosiaalipalvelut ja OYS Psykiatria Leena Mämmi-Lauka on hyväksynyt 19.5.2026 viranhaltijapäätöksellään.

Tehdyssä viranhaltijapäätöksessä päätöstä perustellaan olemassa olevalla lainsäädännöllä, palveluiden saatavuudella ja saavutettavuudella ja yhdenvertaisuudella, toimenpiteiden oikeasuhtaisuudella ja taloudellisilla tekijöillä.

3. Oikaisuvaatimuksen perustelut

3.1. Riittämätön selvitys Taivalkosken korvaavista tilaratkaisuista

Tosiasiallisesti Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue ei ole hakenut Taivalkoskella sijaitsevan ryhmäkoti Sinikellon -vastuuyksikölle Taivalkosken kunnasta ratkaisua, joka tukisi ryhmäkodin asukkaiden näkemystä siitä, että he haluavat asua edelleen Taivalkoskella. Päätös ryhmäkoti Sinikellon -vastuuyksikön lakkauttamisesta on tehty pelkästään taloudellisista syistä, joilla ei ole mitään tekemistä ihmisten yhdenvertaisen kohtelun kanssa. Päätös rikkoo Taivalkosken kuntalaisen perusoikeuksia ja riistää ryhmäkodin asukkaan oikeuden saada hoivaa ja tukea jatkossa kotiympäristössään.

Päätöksestä ei ilmene mitenkään konkreettisesti, miksi Taivalkoskella ei voitaisi jatkaa palvelua toisessa muodossa, toisessa tilassa, väistötilassa, hajautetusti, pienempänä yksikkönä, kunnan kanssa yhteistyössä tai siirtymäajan ratkaisuna.

Päätöksestä ei käy ilmi, mitä tiloja kartoitettiin, millä kriteereillä ne hylättiin, arvioitiinko vuokratilojen mahdollisuutta ulkopuolisilta tahoilta, tilojen remontointia, hajautettua asumista, yksittäisiä tukiasuntoja tai edes vaiheittaista ratkaisua. Hallintolain 6 luvun 31 §:n 1 momentin mukainen selvittämisvelvollisuus on jäänyt täyttämättä.

3.2. Lähipalveluperiaatteen puutteellinen arviointi

Lain sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021 ("järjestämislain") 1 luvun 4 §:n mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, ellei palvelujen kokoamiselle ole laissa hyväksyttävää perustetta. Päätöksessä kyllä siteerataan tätä lainkohtaa, mutta ei tosiasiallisesti arvioida, mitä Sinikellon lakkauttaminen merkitsee Taivalkosken mielenterveys- ja päihdekuntoutujille, heidän arjelleen, läheisverkostoilleen, liikkumiselleen tai palveluiden käytännön saavutettavuudelle.

Päätös on lähipalveluperiaatteen ja asiakasvaikutusten puutteellisen arvioinnin, asiakkaiden epätasa-arvoiseen kohtelun ja suhteellisuusperiaatteen noudattamatta jättämisen näkökulmasta riittämättömästi arvioitu.

3.3. Palvelujen keskittämisen laillisia edellytyksiä ei perustella

Järjestämislaki sallii palvelujen kokoamisen suurempiin kokonaisuuksiin, kun se on tarpeen esimerkiksi saatavuuden, laadun, erityisosaamisen, kalliiden investointien tai kustannusvaikuttavan ja tehokkaan toteuttamisen vuoksi.

Päätöksessä viitataan näihin käsitteisiin, mutta kuitenkin esimerkiksi kustannusvertailua, palvelutarveanalyysiä, henkilöstömitoituksen vertailua, vaihtoehtolaskelmia tai muutakaan täsmällisempää perustelua palvelujen kokoamiseksi ei päätöksessä esitellä.

Taloudellisen hyödyn tavoittelemisen ei yksin syrjäytä järjestämislain edellyttämää asiakkaiden tarpeiden, saavutettavuuden ja yhdenvertaisuusperiaatteen mukaista harkintaa.

3.4. Yhdenvertaisuutta Sinikellon ja Mielentuvan asiakkaiden välillä ei ole arvioitu

Päätös käsittelee Sinikelloa ja Kuusamon Mielentupaa yhdessä, vaikka niiden tilanteet ovat erilaiset. Mielentuvan asiakkaiden palvelujen todetaan jatkuvan ennallaan uudessa Kuusamon yksikössä, mutta Sinikellon asiakkaiden osalta todetaan vain, että heille tarjotaan paikkoja Kuusamosta tai muista Pohteen asumispalveluista palvelutarpeen perusteella.

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue ja ryhmäkodin toiminnasta vastaava toimialue ja toimialueen johto eivät ole tosiasiallisesti arvioineet Sinikellon asukkaiden asemaa yhtä täsmällisesti kuin Kuusamon Mielentuvan asukkaiden asemaa ja miten yksikön sijoittaminen vieraaseen paikkakuntaan vaikuttaa ryhmäkodin asukkaiden kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin.

3.5. Päätös ei osoita palvelujen saatavuuden tosiasiallista turvaamista

Järjestämislaki edellyttää palvelujen esteettömyyttä ja saavutettavuutta. Saavutettavuus ei tarkoita vain sitä, että jossain hyvinvointialueella on paikka tarjolla, vaan sitä, että palvelu on asiakkaalle käytännössä käytettävissä.

Päätöksessä ei ole selvitetty kuljetuksia Taivalkoskelta Kuusamoon, omaisten ja tukiverkoston aitoja tapaamismahdollisuuksia, asiakkaiden asiointia Taivalkoskella, terveys- ja sosiaalipalvelujen yhteensovittamista, muutoksen merkitystä asiakkaiden taloudelliseen asemaan sekä kuntoutumisen toteutumiseen.

3.6. Päätöksen perustelujen yleisluontoisuus suhteessa päätöksen merkittävyyteen

Hallintolain 7 luvun 43 §:n 1 momentin mukaan päätös on perusteltava. Tässä oikaisuvaatimuksessa tarkoitettu päätös sisältää laajan strategia- ja talousohjelmaviittauksen, mutta Sinikellon osalta konkreettiset perustelut jäävät suppeiksi. Päätöksen päättelyketju toteaa nykyisen kiinteistön vaurioituneen, ja että korvaavaa tilaa ei löydy, josta päätöksessä päästäänkin suoraan lopputulemaan, että Kuusamossa on käyttöön soveltuvat tilat.

Päätöksen perusteluista ei ilmene riittävästi, miksi juuri vastuuyksikön lakkauttaminen on välttämätöntä verrattuna lievempiin vaihtoehtoihin. Päätös voi olla hallintolain vastainen, jos olennaiset ratkaisuperusteet, vaihtoehdot ja vaikutukset eivät ole arvioitavissa päätöksestä.

3.7. Vastuuyksikön lakkauttaminen voi olla hallintolain edellyttämän suhteellisuusperiaatteen vastainen

Hallinnon yleisiin oikeusperiaatteisiin kuuluu suhteellisuus. Vaikka nykyisestä vaurioituneesta tilasta luopuminen on perusteltua, siitä ei vielä automaattisesti seuraa, että koko Taivalkosken vastuuyksikkö on lakkautettava.

Näin ollen vähemmän rajoittavia vaihtoehtoja olisi pitänyt selvittää ennen vastuuyksikön lakkauttamista. Vaihtoehtona voisi olla määräaikainen väistötila, pienempi paikallinen yksikkö, tuetun asumisen hajautettu malli, kotiin vietävä intensiivinen tuki, yhteisöllisen asumisen järjestäminen kunnan tai yksityisen toimijan tiloissa tai vaihteittainen ratkaisu, jossa Taivalkosken palvelu säilyy ainakin siihen saakka, kunnes paikalliset vaihtoehdot on aidosti tutkittu.

3.8. Kunnan, asukkaiden ja palvelunkäyttäjien osallistamista ei ole tehty

Lain hyvinvointialueesta 611/2021 ("hyvinvointialuelain") tarkoituksiin kuuluu asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien toteuttaminen hyvinvointialueen toiminnassa (ks. esim 5 luku 29 §). Lisäksi palvelustrategian ja palveluverkon kaltaisissa ratkaisuissa osallistumisella on erityinen merkitys.

Päätöksessä kuvataan henkilöstön yhteistoimintamenettely, mutta ei sitä, miten esimerkiksi Taivalkosken kuntaa, asiakkaita, omaisia, vammais- tai vanhusneuvostoja, mielenterveys- ja päihdetyön sidosryhmiä tai alueen asukkaita on kuultu. Näin ollen päätös on valmisteltu henkilöstövaikutusten osalta, mutta palvelunkäyttäjä- ja kuntavaikutusten osallistaminen on jäänyt näyttämättä.

3.9. Tehty päätös on palveluverkon muuttamista, ei vain vastuuyksikköjaon muuttamista

Päätöksessä toimivalta perustetaan hallintosäätöön, jonka mukaan toimialuejohtaja päättää vastuualueen jakaantumisesta vastuuyksikköihin palvelualuejohtajan esityksestä.

Tosiasiassa päätös ei ole vain vastuuyksikkörakennetta koskeva hallinnollinen ratkaisu, vaan merkittävä palveluverkkopäätös, jolla lopetetaan kunnan alueella oleva asumispalveluyksikkö ja keskitetään palvelu toiseen kuntaan.

Näin ollen asiassa on myös menettelyvirhe. Asia olisi pitänyt käsitellä ja päättää hyvinvointialueen aluevaltuustossa tai ainakin valmistella laajemmin palvelustrategian, järjestämissuunnitelman ja vaikutusarvioinnin kautta.

4. Yhteenveto

Taivalkosken kunta toteaa, että Pohteen toimialajohtajan Leena Mämmi-Laukan päätös ja palvelualuejohtaja Mirva Salmelan selvitys ja perustelut ryhmäkoti Sinikellon lakkauttamiseen liittyen ovat riittämättömiä. Viranhaltijapäätöksen perusteluissa ei ole arvioitu ja selvitetty kattavasti Taivalkoskella olevia korvaavia tilaratkaisuja.

Pohteen ja Taivalkosken kunnan välisissä vuokrasopimusneuvotteluissa ei ole neuvottelujen alussa esitetty ryhmäkoti Sinikellon osalta kriteereitä, jotka estäisivät yksikössä toiminnan jatkamisen. Taivalkosken kunnan ilmoittaessa, ettei kunta tule vuokraamaan nykyisiä Sinikellon toimitiloja sisäilmaongelmien vuoksi ja esittäessä korvaavia tiloja yksikön käyttöön toimialajohtaja Leena Mämmi-Laukka ylimääräisessä ryhmäkoti Sinikelloa koskevassa neuvottelussa viittasi ensimmäistä kertaa kriteereihin, jotka määrittävät millaiset tilat soveltuvat ryhmäkodin toimintaan. Aiemmin kriteereitä ei ollut missään vaiheessa nostettu esille yli kolmen toimintavuoden aikana, jolloin hyvinvointialue Pohde on vastannut ryhmäkoti Sinikellon toiminnasta. Tämä myös osoittaa sen, että lakkautuspäätöksen perusteluna käytetään ainoastaan taloudellisia seikkoja ja säästötoimenpiteitä, eikä millään tavalla ole arvioitu päätöksen inhimillisiä ja hoidon jatkumisen näkökulmia Taivalkosken kuntalaisten näkökulmasta.

Taivalkoskella 4. kesäkuuta 2026

Taivalkosken kunnanhallituksen puolesta

Mirva Haataja
Kunnanjohtaja

SIGNATURES

ALLEKIRJOITUKSET

UNDERSKRIFTER

SIGNATURER

UNDERSKRIFTER

This document contains 7 pages before this page
Dokumentet inneholder 7 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 7 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 7 sider før denne side

Detta dokument innehåller 7 sidor före denna sida

authority to sign
representative
custodial

asemavaltuus
nimenkirjoitusoikeus
huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt
firmateckningsrätt
förvaltare

autoritet til å signere
representant
foresatte/verge

myndighed til at underskrive
repræsentant
frihedsberøvende